

La Catalunya que Catalunya vol

«Expressa l'anhel de llibertat i de responsabilitat de la majoria. La construcció identitària a través de la quotidianitat, en l'essència del republicanisme cívic»

Potser avui el que explica el catalanisme és la seva voluntat inequívoca de decidir el seu futur. La Catalunya que vol decidir Catalunya. Aquesta afirmació la vinculem, especialment durant els darrers anys, al dret a l'autodeterminació com a poble per decidir si vol ser un estat independent. Però un fet diferencial de Catalunya és la vocació de construir comunitat des de la societat. La Catalunya Ciutat que ve de lluny, impregnada de Mancomunitat i de Noucentisme. La identitat és inclusiva lluny dels nacionalismes supramacistes que viuen, que comparteixen més el passat que el futur.

La grandesa de Catalunya ha sigut ser un país Bottom-up (De baix a dalt). Pensem en les empreses, en els barris, en el municipalisme, en el sistema sanitari, en el sistema de recerca, en les petites i mitjanes empreses, com alguns exemples. Aquesta fortalesa conviu amb uns límits relacionats amb la falta de poder polític durant molts segles.

El Top-Down (de dalt a baix) és per a Catalunya un gran desconegut des de la mirada d'estats clàssics moderns. I, per això, l'Espanya de matriu castellana, de capital Madrid, acostumada al poder estatal, d'imperi, d'exercici Top-Down, no interpreta ni vol cedir poder a Catalunya.

La Constitució 1978 descentralitza competències però no la recaptació d'ingressos excepte al País Basc. Les costures d'aquest acord han quedat obertes des de fa any, sense resposta política.

En part, la situació política actual s'explica per aquests fets. Una societat madura que no vol tants límits i necessita més poder en un context de globalització en una Catalunya fortament internacionalitzada, poblacionalment i en els àmbits econòmics i culturals. Però Catalunya tenia poc coneixement de la força de l'Estat Espanyol (poder polític, judicial i lobbys influents) i aquesta s'està confrontant amb la majoria que sortida de les urnes reclama ser, poder ser major d'edat. El Bottom-up reclama també Top-Down.

Però aquesta reclamació, legítima i necessària, no pot ofegar ni amagar la necessitat de construcció col·lectiva d'una Catalunya de futur. I d'empendrà el risc de convertir el moment en oportunitats.

Fermo part del comitè científic del Congrés Participatiu Catalunya i Futur. Presidit per Eudald Carbonell i el president de l'Institut Estudis Catalans (IEC). Des del Juliol del 2017 un grup de persones, agrupades territorialment i temàticament, estan debaten entorn dels grans reptes de la Catalunya, des del present mirant al futur.

L'objectiu és aportar propostes envers els grans temes amb mirada posada al 2.030 com a mínim. Emulant, en el segle XXI al Congrés de Cultura Catalana del 1.970, 40 anys després, en aquesta nova transició.

Catalunya és un país petit en territori i població en termes mundials però dins Europa és similar o superior a molts altres (Dinamarca, Finlàndia, Holanda, Àustria, Bèlgica, Suïssa, Suècia, Noruega, Luxemburg, ---) en habitants.

Algunes dades de Catalunya entorn els grans reptes de país davant dels paradigmes del segle XXI.

-Repte demogràfic. Catalunya és un país amb 7,5 milions d'habitants amb fluxos migratoris

històrics que atrau població si hi ha activitat econòmica (el darrer gran canvi poblacional va suposar un increment de població de més d'un milió habitants en menys de 10 anys). L'any 2015 torna a créixer la població, molt lentament, després d'uns anys, vinculat amb la recessió econòmica, de pèrdues, d'emigració. La darrera onada migratòria va portar rejuveniment en una societat amb una taxa de fecunditat de 1,39 fills per dona i un retard de l'edat de maternitat (32 anys) i un percentatge de persones grans del 18% (majors de 65 anys). Catalunya està entre els llocs de menor natalitat de la UE i de menys ajuts familiars i per fills i d'horaris de poca conciliació de la vida laboral, personal i familiar.

- **Repte model econòmic.** Catalunya té un PIB habitant en paritat en poder de compra superior a la mitjana de la zona euro i a la de la UE-28. Capacitat d'atraure talent, emprenedors i inversions estrangeres. País de PYMES, economia social i autònoms sense grans empreses d'origen català (algunes excepcions com Grífols, entre altres) però amb empreses multinacionals implantades a Catalunya de sectors industrials (química, farmacèutica, automoció,...) i serveis.

Ara bé, continua amb un atur del 12.6% atur, (mitjana UE 7,7%) i alta precarietat i temporalitat laboral. Població activa entorn del 62% (67% homes i 57% dones). Forta terciarització i l'alt pes de l'economia vinculat al turisme, malgrat tenir una base industrial i un sector agroalimentari potent.

Barcelona com a pol atracció indiscutible també de sectors com les tecnologies d'informació i comunicació. Històrica forta classe de renda mitjana que ha sofert una pèrdua de poder adquisitiu els darrers anys i uns joves amb poca expectativa laboral i de desenvolupament professional.

Sistema de recerca sòlid i singular que s'està orientant-se a la innovació i la transferència. Bon sistema educació superior, especialment en l'àmbit universitari i, en progrés, la formació professional qualificada. Alt cos de l'energia i baix percentatge de renovables (18,4% versus 28,8% UE).

- **Estat Benestar.** La despesa social a Catalunya està per sota de la mitjana europea. Similar en pensions (Per cada pensionista a Catalunya entorn de 2 treballadors) amb una pensió mitjana l'entorn dels 1.000 euros. Més despesa en prestacions d'atur i menys en educació, recerca, prestacions familiars, infància i sanitat.

La despesa vinculada a la Seguretat Social (pensions i prestacions atur bàsicament) gestionada per l'estat espanyol i els sistemes de salut, educació, habitatge i serveis socials gestionats i finançats majoritàriament per la Generalitat de Catalunya i ens locals.

La insuficiència financera de la Generalitat, la impossibilitat de control dels ingressos (política fiscal, lluita contra frau fiscal) i la falta de competències legislatives en temes d'energia, treball, seguretat social,.. fa que el model econòmic i social sigui fràgil, amb dificultats de reformes estructurals i d'atenció a les desigualtats socials. Òbviament junt amb els elements més clàssics de l'estat del benestar la cultura, la llengua, la seguretat, la justícia, el respecte a la natura, la igualtat d'oportunitats de les dones, l'equilibri territorial prenen protagonisme en la cohesió de la societat i la construcció de felicitat.

- **Reformes en Governança.** Multiplicitat d'administracions (947 municipis, consells comarcals, diputacions, regions, Govern Generalitat) catalanes a part de l'administració Estat i l'europea. Resta pendent un model de simplificació, i de governances compartides en base a eficàcia i eficiència però alhora decidir si volem la proximitat amb recursos per buscar solucions locals. Volem un model altament descentralitzat i desconcentrat com Suïssa?

Volem un model altament participat per la ciutadania, no només en deliberació sinó en la gestió col·laborativa publicoprivada?

Com apoderament a la ciutadania amb mentalitat cívica?

Les respostes a quina Catalunya vol Catalunya? Expressa l'anhel de llibertat i de responsabilitat de la majoria. La construcció identitària a través de la quotidianitat, en l'essència del republicanisme cívic.

I finalment Catalunya ha de fer aportacions a la crisi de l'Europa dels estats.